

УДК 338.48:004.738.5

Маховка В.М.

канд. екон. наук, доцент, НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
м. Полтава

РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ SMART TOURISM У СУЧАСНИХ МІСТАХ

У сучасних умовах розвитку туристичної індустрії міста стикаються з необхідністю оптимізації туристичних потоків, підвищення якості обслуговування та забезпечення стійкого розвитку. Концепція «Smart Tourism» передбачає інтеграцію інноваційних технологій, цифрових сервісів та практик сталого розвитку у сферу туризму, що дозволяє підвищувати ефективність управління туристичними ресурсами та забезпечувати комфортний досвід для туристів.

Термін «Smart Tourism» визначається як інтеграція технологій, даних та сервісів для оптимізації туристичних процесів та покращення досвіду відвідувачів міста. Основними компонентами даного підходу є технологічні складові, сервісні та екологічні аспекти.

До технологічних складових відносяться мобільні додатки, системи онлайн-бронювання, технології доповненої та віртуальної реальності (AR/VR), Internet of Things (IoT) та аналіз великих даних (Big Data). Сервісні складові включають персоналізовані маршрути, інтерактивні гіді, електронні квитки та

системи зворотного зв'язку. Екологічні та соціальні аспекти передбачають використання енергоефективних рішень, мінімізацію негативного впливу на довкілля та оптимізацію навантаження на інфраструктуру [3].

Концепція Smart Tourism спрямована на підвищення конкурентоспроможності міста на туристичному ринку, покращення управління потоками туристів та забезпечення сталого розвитку туристичної індустрії.

Розвиток концепції Smart Tourism у сучасних містах ґрунтується на інтеграції цифрових технологій, інноваційних сервісів та принципів сталого розвитку. Світова практика демонструє ефективність цифрових рішень у сфері туризму. У Барселоні (Іспанія) впроваджено систему сенсорів та «розумних» ліхтарів, що контролюють туристичні потоки та допомагають регулювати навантаження на популярні туристичні зони. Мобільні додатки дозволяють туристам планувати маршрути, отримувати інформацію про культурні події та музеї, а інтерактивні інформаційні панелі в туристичних зонах надають дані про транспорт, погоду та події міста. Це дозволяє підвищити комфорт туристів та оптимізувати міську інфраструктуру.

У Сінгапурі активно використовують AR-маршрути та інтерактивні карти, завдяки яким туристи можуть отримати віртуальні екскурсії по історичних і культурних об'єктах. Інтегровані додатки для бронювання дозволяють замовляти квитки, транспорт та екскурсії одночасно. Крім того, платформа Smart Tourism Hub збирає дані про туристичні потоки, що допомагає владі уникати перевантажень у популярних місцях і ефективно планувати розвиток міських туристичних зон. Амстердам (Нідерланди) застосовує Big Data для персоналізації туристичних маршрутів та пропонує індивідуальні рекомендації відповідно до уподобань туристів. Інтелектуальна система парковки для туристичних автобусів і велосипедів зменшує трафік у центрі міста, а цифрові екологічні покажчики спонукають туристів обирати електротранспорт або велосипед. Це поєднання технологій та екологічних рішень робить місто більш комфортним і дружнім для туристів [5].

Для України, зокрема для Києва та інших великих міст, розвиток Smart Tourism може включати впровадження QR-кодів у музеях та історичних об'єктах, що надаватиме туристам інтерактивну інформацію про експозиції. Онлайн-маршрути та інтерактивні карти допоможуть ефективно планувати подорож містом, враховуючи транспорт, культурні події та навантаження на туристичні зони. Також перспективним є використання туристичних чат-ботів, які в режимі реального часу надаватимуть інформацію про місця відпочинку, ресторани, події та екскурсії.

Іншими ідеями для України є застосування мобільних додатків для бронювання комплексних туристичних послуг, інтеграція AR- та VR-технологій для віртуальних екскурсій, а також створення «розумних» туристичних хабів, які збирають аналітичні дані для оптимізації туристичних потоків. Впровадження таких рішень допоможе підвищити конкурентоспроможність українських міст, зробити туристичну інфраструктуру більш ефективною та сприяти розвитку сталого туризму.

Впровадження Smart Tourism забезпечує підвищення комфорту та безпеки туристів, оптимізацію транспортної та туристичної інфраструктури, залучення інвестицій та стимулювання економічного розвитку міста. Крім того, цифрові технології дозволяють персоналізувати туристичний досвід на основі аналізу великих даних [4].

Разом з тим, існують певні виклики, серед яких високі витрати на впровадження технологій та підтримку інфраструктури, проблеми конфіденційності та захисту персональних даних туристів, недостатня цифрова грамотність серед частини населення та працівників туристичної сфери, а також необхідність регулярного оновлення технологій і адаптації до змін попиту [1, 2].

Перспективи розвитку Smart Tourism включають використання штучного інтелекту для прогнозування потоків туристів та персоналізації послуг, інтеграцію зелених та енергоефективних технологій, застосування блокчейн-технологій для безпечних транзакцій, а також формування розумних

туристичних екосистем, що об'єднують владу, бізнес і місцевих мешканців у режимі реального часу.

Розвиток Smart Tourism у сучасних містах є важливим фактором підвищення конкурентоспроможності туристичної індустрії та забезпечення сталого розвитку. Інтеграція цифрових технологій, персоналізованих сервісів та екологічних практик дозволяє містам ефективно управляти туристичними потоками, підвищувати комфорт для відвідувачів та стимулювати економічне зростання. Водночас успішне впровадження Smart Tourism потребує комплексного підходу, врахування викликів безпеки даних та постійного оновлення технологічної бази.

Список використаних джерел:

1. Рябев А., Тонкошкур М., Кравцова С. Концепція «Smart city» та її вплив на сферу туризму в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 35. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-30> (дата звернення: 24.09.2025).

2. Писарева І., Яловнича К. Сталій розвиток туризму в цифрову епоху: розвиток смарт-дестинацій. *Економіка та суспільство*. 2024. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-104> (дата звернення: 24.09.2025).

3. Маховка В. Методологія та практика сталого розвитку туризму: колект. монографія. Полтава: Астрія, 2018. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/3196/1/Маховка.pdf> (дата звернення: 24.09.2025).

4. Gretzel U., Koo C., Sigala M. Smart tourism: Foundations and developments. *Electronic Markets*. 2015. Vol. 25, No. 3. P. 179–188. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12525-015-0196-8> (дата звернення: 24.09.2025).

5. Smart Tourism Destinations. URL: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/smart-tourism_en. (дата звернення: 24.09.2025).